

Lenka Summerová 32r ,Krušovce

Etické problémy súčasnosti a mravce ako zrkadlo spoločnosti

Každý jedinec na tejto planéte sa aspoň raz pristihol, pri pozorovaní mravcov a s údivom sledoval, ako dokážu tieto malé čierne stvorenia niesť na svojich pleciach značnú záťaž. Ich organizovaný pohyb, pri ktorom ani jeden jedinec neustúpi z cesty a dôsledne plní svoje úlohy, je skutočne nadľudské. Mravce, ako spoločenský hmyz, žijú v mravenisku, kde má každý jedinec svoje miesto a záväzky. Zamerajme sa však teraz na súčasnú politickú situáciu na Slovensku. S podobným úžasom pozorujeme, ako množstvo vysoko vzdelaných a skúsených osobností svojou nespútanou aroganciou a hlbokým egoizmom dokáže vyvolať rozsiahly chaos a nespokojnosť v celom národe. Pri pozorovaní týchto politikov si človek uvedomí, že ich sila spočíva predovšetkým v tom, kto viac kričí, čo je zásadný rozdiel oproti pozorovaniu mravcov. Pri sledovaní mravcov si človek uvedomí, že ich sila nespočíva v jednotlivcoch, ale v spôsobe, akým dokážu udržiavať súdržnosť. Mravce sú bohaté na počet, avšak navzájom si neprekážajú. Ich systém je založený na jednoduchom, no mimoriadne účinnom princípe: každý jedinec vykonáva svoju časť v prospech celku. V tejto práci sa chcem sústrediť na etické problémy v politike a ukázať vám na príkladoch z prírody, že my, ako vyspelí ľudia s lepšími možnosťami, často nedokážeme spolupracovať a žiť v harmónii tak, ako by sme mali. Každá mravčia „ruka“ vie, čo robí tá druhá, pretože majú spoločný cieľ, ktorý je jasný a nemení sa podľa nálady. V politike je tiež množstvo rúk a hláv – odborníci, právnici, analytici, asistenti, poradcovia a poslanci. Teoreticky by mali všetci kooperovať na dosiahnutí dobrého výsledku pre všetkých. V praxi však vidíme opak. Je tam veľa hnevu, zlosti, kričania a vykrúcania sa. Som z tejto krajiny doslova unavená, pretože namiesto hľadania riešení sa počas 24 hodín vytvoria ďalšie 4 problémy. Naši politici majú k dispozícii poradcov, priestor na vzdelávanie, smernice a nariadenia, ako aj predpísané osnovy prejavov pred verejnosťou, čo im poskytuje množstvo možností na zlepšenie svojich etických noriem. Naproti tomu v prírode majú zvieratá minimálne možnosti, a predsa ich fauna funguje efektívne. Efektívnosť vzniká z poriadku, nie z chaosu. Z môjho pohľadu je chaos veľmi zlá voľba pre politiku. Súčasná realita nás núti znovu otvoriť otázku, čo vlastne znamená ľudské poznanie a na čo má slúžiť, to nie je len problém akademikov, ale celej spoločnosti. Tieto atribúty by mali byť základom pre každého, kto sa usiluje o vedenie vo verejnom priestore. Pozitívne a prínosné vlastnosti moderného politika by mohli predstavovať víziu budúcnosti, aj keď mám z toho veľké obavy, pretože v vašom politickom systéme prevláda nenávisť, arogancia a hlúpe správanie, ktoré sa prejavuje zhadzovaním viny na tých, ktorí sú práve nablízku, alebo na základe aktuálneho počasia. Politická diskusia by nemala byť miestom konfliktu. Mala by slúžiť verejnosti. Nie všetky názory sú rovnaké, ale každý človek má rovnakú hodnotu. To je základom etiky v spoločnosti. V tejto súvislosti sa opäť môžeme zamyslieť nad tým, prečo malé organizmy dokážu znášať tlak a efektívne spolupracovať s robotníkmi, vojakmi a kráľovnou, aj keď sú na rôznych hierarchických úrovniach. Je zrejmé, že v týchto spoločenstvách prebieha tichá a sústavná spolupráca, pričom jednotlivci, ktorí by sa snažili vyčnievať, by boli vylúčení z komunity mravčieho sveta. V najhorších prípadoch by to mohlo viesť k ich smrti. Ak by boli jednotlivci eliminovaní a následne uhynuli, nie je to veľmi morálne, však? Čo sa týka egocentrizmu, nemôžem presne povedať, ako ho vnímajú ostatní, ale viem, ako ho vnímam ja. Egoizmus, alebo sebeckosť, je zamerané na presadzovanie osobných názorov a záujmov, pričom sa málo alebo vôbec nezohľadňujú záujmy iných. Kľúčom k dobrej a zdravo fungujúcej spoločnosti je spolupráca medzi rôznymi vekovými skupinami, pohlaviami, náboženstvami a hodnotami. To, čo je pre jedného človeka správne, nemusí platiť pre iného. Je dôležité vypočuť si názory aj

tých, ktorí nám nemusia byť sympatickí. V politike by sa politici nemali riadiť tým, či návrh predložil niekto heterosexuálny, bisexuálny alebo ochranár prírody, ktorý nám nie je po chuti. Musíme ťahať za jeden povraz a mať spoločný cieľ – budovať krajinu, ktorú mladí nebudú musieť opúšťať za lepším vzdelaním a pracovnými príležitosťami. Je potrebné prestať ignorovať reálne problémy a nereagovať na cirkus plný kriku a vášne, ktorý vzniká kvôli uznávaniu rôznych hodnôt alebo politických strán. Takéto neetické správanie odvádza pozornosť od vážnych problémov. Tí, ktorí majú potrebné kompetencie, by mali hovoriť bez vášne, vypočuť si oponentov a zvážiť ich názory, a nie sa zaoberať tým, či sa budú baviť s niekým z inej politickej strany. Polarizácia v našej krajine je ďalšou veľmi vážnou chybou. Ďalším vážnym problémom je ticho. Ticho môže byť v istých situáciách čarovné, najmä ak človek pracuje v hlučnom prostredí, avšak v politike môže ticho znamenať pre tých, ktorí sa snažia porozumieť politickej situácii, nie vždy niečo pozitívne. Ak politik mlčí na otázky novinárov, pretože nechce potvrdiť to, čo sa o ňom hovorí, prestane komunikovať a odmieta odpovedať na otázky verejnosti, môže to v médiách vyznieť ako útok na jeho osobu. To považujem za neetické voči národu. Politici majú povinnosť informovať občanov, rovnako ako zdravotné sestry musia oboznámiť pacientov s liekmi, ktoré im podávajú. Politici by mali odpovedať na otázky novinárov, rovnako ako sestry nemôžu ignorovať otázky pacientov. Z rôznych odborných zdrojov si môže človek nájsť dôležité informácie alebo myšlienky od odborníkov, profesorov, filozofov, básnikov a právnikov, ktoré si zapamätal a podľa ktorých môže žiť. Ľudia by sa mali občas zamyslieť nad výrokom, ktorý nesie určitý odkaz. Veľmi významným stanoviskom budovania silného národa, ktorý je schopný niesť tlak podobne ako mravce počas celého svojho života bez prestávky, je sebareflexia. Ak sa naučíme premýšľať o sebe, dodržiavať etiku a morálku, môžeme spoločne so spoločnosťou urobiť pre našu krajinu veľa dobrého. Mravce nemajú morálne hodnoty. Ich svet funguje na základe inštinktov, ale vytvárajú ustálenosť prostredia. To, čo je správne, je to, čo pomáha kolónii. Politika má etiku ako teóriu, ale v praxi to často nefunguje. Ego, rivalita, nespravodlivé rozdeľovanie zdrojov, rozdelenie na skupiny a nerešpektovanie pravidiel – to všetko vedie k chaosu. Pre mňa, ako človeka žijúceho v tejto krajine, by určite pomohlo, keby sa zverejňovali informácie o práci zamestnancov vlády. Nie je dôležité vidieť všetky dokumenty, ale bolo by dobré vedieť, koľko času a úsilia politici venujú rôznym úlohám a aké kroky plánujú uskutočniť. Mali by informovať verejnosť o dôležitých veciach, aby sa ľudia a iní politici mohli zapojiť ešte predtým, ako sa zákony prerokujú. Aj iné profesie, ako učitelia a lekári, sú kontrolované a musia mať všetky potrebné záznamy o svojej práci. Myslím si, že by bola dobrá transparentnosť. To by mohlo mať veľký význam pre spoločnosť, pretože by sa ľudia necítili odrezaní od toho, čo sa deje v krajine. Mohli by mať skutočný záujem o zmenu vo svojich životoch a názoroch, a neprispôbovali by sa len z nevedomosti. Nakoniec, krajina by mohla lepšie fungovať, ak by všetci, ktorí chcú vládnuť, museli prejsť psychotestami, rovnako ako štátni zamestnanci.